

№ 151 | 12 лютого 2024 року

Голові Комітету Верховної ради
України з питань економічного
розвитку
Наталусі Д.А.

Шановний Дмитре Андрійовичу!

Комітет з корпоративного права та фондового ринку (надалі - Комітет) Асоціації правників України висловлює Вам свою повагу та надає основні зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до чинного законодавства щодо удосконалення корпоративного управління в товариствах» №10304 від 29.11.2023 р. (далі - Законопроект).

Законопроектом запропоновано внесення змін до основних законів України, що регулюють діяльність господарських товариств, а саме Законів України «Про акціонерні товариства» (Закон про АТ), «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (Закон про ТОВ), «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (Закон про реєстрацію ЮО) (далі - Зміни). На думку Комітету, Зміни призведуть до погіршення законодавства України, що завдасть шкоди бізнес-клімату та призведе до збільшення фінансових та часових витрат для бізнесу. Це не відповідає політиці дерегуляції, спрямованій на зменшення навантаження на бізнес. Нижче наводимо основні зауваження до Законопроекту.

1. Зміни до правил про корпоративний договір

Законопроектом передбачається викласти ч.1 ст. 29 Закону про АТ, ч.1 ст. 7 Закону про ТОВ у новій редакції. Зазначені зміни передбачають виключення можливості укладення корпоративних договорів з третіми особами (які не є акціонерами АТ чи учасниками ТОВ). Наприклад, не можна буде укласти корпоративний договір між майбутнім акціонером/учасником і актуальними акціонерами/учасниками, зокрема з питання внесення негрошового вкладу та його оцінки, обов'язку в подальшому продати частини пакетів акцій чи частини часток тощо. Крім того, необхідність укласти корпоративний договір може виникнути до державної реєстрації товариства, що стане неможливим у зв'язку із запровадженням запропонованих змін. Відповідно, зазначені зміни погіршать регулювання корпоративних договорів і зменшать їх застосування в Україні. Більше того, структурування багатьох бізнесів і проектів знову відбуватиметься у іноземних юрисдикціях.

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO ASTERS AVELLUM LCF

 MORIS SAYENKO
KHARENKO Sokolovskiy
and Partners VB'

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

 Linklaters

ПАРТНЕРИ

 EVERLEGAL SIS LAW FIRM
GROUP

2. Обов'язкове зазначення у статуті місцезнаходження товариства

Це передбачено змінами до ч. 2 ст. 15 Закону про АТ та до ч. 5 ст. 11 Закону про ТОВ. Зазначення місцезнаходження товариства в статуті є обтяжливим і позбавляє бізнес гнучкості у питанні термінової зміни адреси (наприклад, якщо офісом стало неможливо користуватись внаслідок руйнування, пожежі тощо). На практиці, ми не зустрічалися із труднощами або скаргами бізнесу з приводу того, що місцезнаходження товариств не зазначено в статуті, і не бачимо жодної доцільності у запровадженні обов'язкового зазначення у статуті місцезнаходження товариства.

Більше того, відповідно до ч.1 ст. 10 Закону про реєстрацію ЮО, відомості, що внесені до Єдиного державного реєстру, вважаються достовірними і можуть бути використані у спорі з третьою особою. Так, треті особи, включаючи контролюючі органи, можуть надіслати будь-який юридично значимий документ (скаргу, претензію, повідомлення про перевірку, податкові документи тощо) на адресу місцезнаходження юридичної особи, зазначену в Єдиному державному реєстрі, і він вважатиметься врученим такій юридичній особі. Відповідно, самі юридичні особи зацікавлені у тому, щоб фактичне актуальне місцезнаходження значилось у реєстрі. Для виконавчих органів юридичних осіб надважливо мати можливість швидко зареєструвати зміну місцезнаходження, щоб не пропустити важливі повідомлення та документи.

3. Вимога підтвердження права власності чи іншого речового права на об'єкт нерухомого майна за місцезнаходженням юридичної особи

Законопроектом передбачено доповнити ч.1 ст. 17 Закону про реєстрацію ЮО новим пунктом, відповідно до якого реєстратору потрібно надавати документ стосовно місцезнаходження юридичних осіб, що підтверджує право власності чи інше речове право на відповідний об'єкт нерухомого майна. Звертаємо увагу, що юридична особа може правомірно знаходитись у нерухомому майні, не маючи на нього речового права, наприклад, на підставі короткострокового договору оренди. Місцезнаходженням товариства може бути також квартира його єдиного учасника без укладення жодного договору. Запропоновані зміни створять перешкоди для швидкої реєстрації юридичних осіб, спеціально запровадженої в Україні для полегшення ведення бізнесу.

4. Інші зміни до Закону про ТОВ

Повідомляємо Вам, що чинний Закон про ТОВ є прогресивним інструментом регулювання найбільш поширеної організаційно-правової форми ведення бізнесу в Україні - ТОВ. Цей закон розроблявся протягом тривалого часу із залученням широкого кола експертів, включаючи Комітет. Ми вважаємо, що більшість змін, запропонованих Законопроектом, є зайвими, позбавляють учасників гнучкості запровадженої чинною редакцією Закону про ТОВ, та погіршать привабливість використання ТОВ в Україні. Окрім зазначених вище, це стосується, зокрема, наступних змін:

а. доповнення **ч.7 ст. 32** Закону про ТОВ таким реченням: «Пропозиції до порядку денного загальних зборів учасників вносяться із зазначенням відомостей про учасника, який їх вносить, розмір його частки в статутному капіталі, зміст пропозиції до питання та/або проекту рішення». Якщо учасники ТОВ вважають за необхідне додати спеціальні вимоги для пропозицій до порядку денного загальних зборів учасників, вони в даний момент мають таку можливість. Однак, нова вимога буде абсолютно неактуальною для більшості ТОВ в Україні;

б. доповнення **ст. 33** Закону про ТОВ частинами 2-1 та 2-2 про завдання щодо голосування з питань порядку денного загальних зборів учасників та форми довіреностей. Оскільки Цивільний кодекс України детально регулює відносини між довірителем і представником, жодне додаткове регулювання не потрібне. Таке регулювання лише створить спірні ситуації;

с. доповнення **ст. 37** Закону про ТОВ частиною 3, відповідно до якої на випадок смерті єдиного учасника в товаристві нотаріус може призначити управителя корпоративними правами за ініціативою спадкоємців до моменту їх вступу до товариства. Мають бути встановлені однакові правила для всіх учасників ТОВ, включаючи міноритарних. Крім того, нове регулювання не відповідає вимогам Цивільного кодексу (ст. ст. 1283, 1287, 1288).

Просимо прийняти до уваги, що новели Законопроекту не відповідають кращим світовим практикам. Рекомендуємо відхилити проект Закону України «Про внесення змін до чинного законодавства щодо удосконалення корпоративного управління в товариствах» № 10304 від 29.11.2023 р.

З повагою,

Голова Комітету АПУ з корпоративного
права та фондового ринку

Марія ОРЛИК